

Stanovisko SCHP ČR k povinnému zálohování

5.1.2026 - Radek Pjatkan | Svaz chemického průmyslu ČR

Návrh poslanců Petra Hladíka, Václava Pláteníka a Gabriely Svárovské na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Sněmovní tisk 73.

OBECNÉ PŘIPOMÍNKY

1. Předkládaný návrh zákona vede k vysokým investicím (automaty, místa výkupu) a provozním nákladům (hradit prodejce, rezervy), což důvodová zpráva podceňuje a je zde vysoká míra rizika přenášení těchto nákladů na spotřebitele. Zcela je zde pomínut alternativní elektronický zálohový systémem DDRS, umožňující využití stávající infrastruktury a navýšení její účinnosti na požadovanou míru.
2. Návrh neřeší dostatečně zvýšení administrativy u všech částí recyklačního řetězce (smlouvy, evidence, audit) a korupční rizika (důvodová zpráva zmíní korupci u poplatků), což ale není hlouběji analyzováno, včetně možných protiopatření.
3. Navrhovaný systém sběru částí plastových obalů závisí na vracení obalů do vybraných míst zpětného odběru, což nemusí dostatečně motivovat koncové uživatele (fronty, skladování). Výrazné je zde i riziko nesplnění cílů, přes vysoké náklady na zavedení a provoz a chybí analýza scénářů selhání (nízký sběr, inflace zálohy).
4. Požadavek na splnění požadavků na materiál pro potravinářské účely (food grade) souvisí především se zpracováním vytríděného materiálu. V případě využití stejných postupů z klasických třídících linek a z uvažovaného systému zálohovaného sběru, se kterým se i nadále počítá nejen v rámci tohoto návrhu, nedojde jeho realizací k zvýšení dostupného objemu potravinářského plastu jako takového pouze jeho dalším sběrem. Materiál je již v současném systému sběru možné dostatečně separovat a čistit pro toto použití a prostředky související nutně s instalací dalšího systému sběru by tedy bylo výrazně vhodnější investovat do zlepšení systému třídění odpadů.
5. Předkládaná novela zdůrazňuje efekt snížení volného pohazování odpadu jako jeden z důležitých cílů zálohování. Podobně jako u dalších eko-modulačních opatření se jedná, jak o snahu působit na zákazníky (finanční přínos z výkupu), tak i případnou motivaci ke sběru pohozených odpadů. Pokud bude dosaženo dostatečné informovanosti občanů a dostupných kapacit pro odkládání odpadů, je pak již takřka nemožné zvýšit jejich ochotu vracet obalový materiál ve většině případů jen tím, že jim bude poskytnuta malá finanční výhoda jako kompenzace za problémy způsobené skladováním a dopravou PET obalů na omezený počet sběrných míst. Toto řešení je jednoznačně náročnější z hlediska dopadu na uhlíkovou stopu produktu než současný sběrový systém kontejnerů na separovaný odpad.

DOPORUČIJÍCÍ PŘIPOMÍNKY

1.§9 (Vratné zálohované obaly)

• Možné negativní dopady návrhu:

Tento paragraf ukládá povinnost pro prodejce (v prodejnách >200 m²) instalovat automaty na zpětný odběr, což zvyšuje počáteční investice a provozní náklady (skladování, údržba). To může vést k navýšení cen nápojů o 5-10 %. V důvodové zprávě je tento aspekt podceňen, riziko neúspěchu jediné navržené varianty spočívá také v nízké motivaci spotřebitelů. V reálné praxi se objevují stížnosti na

nefunkční systémy v pilotních projektech.

- **Návrh změn:**

Přidat alternativu elektronického zálohování. Možnost off-line varianty (SMS) pro prevenci digitálního vyloučení v případě uživatelů bez online připojení.

2. § 10a (Náklady na úklid odpadu)

- **Možné negativní dopady návrhu:**

Povinnost hradit obcím náklady na úklid litteringu zvyšuje finanční zátěž operátora. To může vést k vyšším poplatkům za odpady pro občany. Důvodová zpráva bagatelizuje dlouhodobá rizika při nedosažení cílů sběru.

- **Návrh změn:**

Integrovat sledování litteringu přes QR kódy (geolokace vracení), což by snížilo úklidové náklady díky lepší prevenci. Navrhnout dynamickou rezervu (z § 21a) pro DDRS, kde data umožní přesnější alokaci fondů obcím.

3. § 13 -15b (Plnění povinností, seznam osob, evidence)

- **Možné negativní dopady návrhu:**

Povinnost plnit samostatně nebo přes autorizovanou společnost zvyšuje administrativu (evidence, smlouvy), což je rizikové pro korupci a selhání (důvodová zpráva zmiňuje korupční rizika u poplatků). Malé firmy (e-shopy) čelí značné administrativní zátěži, což může způsobit odchod z trhu.

- **Návrh změn:**

Rozšířit o elektronické plnění (online registrace, automatizované evidence), což by snížilo administrativní zátěž.

4. §21&21a (Povinnosti autorizované společnosti, rezervy)

- **Možné negativní dopady návrhu:**

Tvorba rezervy (25 % nákladů) a zjišťování nákladů na recyklaci zvyšuje finanční rizika, pokud sběr selže (např. pod 90 %). To vede k vyšším příspěvkům pro výrobce, přenášeným na spotřebitele. Důvodová zpráva neanalyzuje inflaci zálohy.

- **Návrh změn:**

Snížit rezervu pro DDRS (nižší rizika díky real-time datům), s ekomodulací pro digitální obaly (odměny za ekologické materiály). To by podpořilo cirkularitu bez down-cyclingu.

5. § 29a-29j (Zálohový systém, operátor)

- **Možné negativní dopady návrhu:**

Koordinace systému (smlouvy, informační systém, audit) zvyšuje administrativu a rizika. Povinná

místa výkupu v obcích >300 obyvatel zatěžují logisticky především menší obce.

- **Návrh změn:**

Definovat DDRS jako volitelnou variantu – operátor by používal online aplikace pro vracení záloh, což by ušetřilo náklady obcí a zlepšilo motivaci Pilotní fáze by testovala DDRS před plným nasazením.

6. § 44-45b (Přestupky)

Možné negativní dopady návrhu:

Vysoké pokuty (až 150 tis. Kč/tunu) za nesplnění motivují, ale zvyšují rizika pro malé subjekty. Chybí prevence selhání.

- **Návrh změn:**

Mírnější pokuty pro DDRS, pokud data prokážou snahu o zajištění zpětného výkupu (např. geolokace).

V Praze 3.1.2026

Kontakt: Radek Pjatkan

radek.pjatkan@schpcr.cz

Mobil: +420 734 829 431

<https://www.schp.cz/info/stanovisko-schp-cr-k-povinnemu-zalohovani>